

29 maart 2013

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mevrouw mr. M.B.M. Kaaij,

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum] en overleden op een onbekende datum,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van Fraters CMM.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 29 mei 2012. Op 20 juli 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Algemene Overste Fraters CMM.

Op 5 maart 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager en zijn echtgenote mevrouw [naam] zijn verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevrouw mr. M.B.M. Kaaij. Namens de Congregatie is verschenen [naam], Algemene Overste.

2. De klacht

2.1. Aangeklaagde was werkzaam als onderwijzer op de [naam[school te [plaats].

Klager bezocht deze lagere school en aangeklaagde was zijn onderwijzer in de eerste klas, in het schooljaar 1949-1950.

Klager zou aangeklaagde helpen bij het uitzoeken van zilverpapier en postzegels voor de missie. Dat gebeurde op zolder van school of van het klooster. Klager ziet hen nog samen daar zitten: "Hij op een laag stoeltje of zo, de knieën opgetrokken, de benen uit elkaar. Ik er naast. Het volgende beeld is wat onscherp, we waren niet meer met het zilverpapier bezig, maar met de knoopjes van zijn soutane. We waren op een ander gedeelte van de zolder. Hij stond met de rug naar de deur. Voor ieder knoopje dat ik losmaakte, zou ik een tamme kastanje krijgen. Er zaten veel knoopjes aan zijn soutane.

Het volgende moment dat ik mij herinner is: aangeklaagde, liggend op zijn rug met een harde, stijve piemel die overeind stond. We waren een stukje verder op de zolder, richting de vensters. Er viel licht door het raam. Hij vertelde wat ik moest doen, wrijven met mijn hand om zijn piemel. Die voelde hard en harig aan. Een gevoel dat ik jarenlang onthouden heb, nooit helemaal kwijtgeraakt ben. Op enig moment daarna zei hij: “Oh, popje moet overgeven!” Hij kwam klaar, maar ik begreep daar natuurlijk niets van. Ik mocht er niet met anderen over praten”.

Aangeklaagde heeft geprobeerd een tweede keer een afspraakje met klager te maken. Klager weet niet meer of dat gebeurde vóór of nadat hij het zijn ouders verteld had. Wel weet hij dat hij geweigerd heeft.

- 2.2. Er is nooit meer over gesproken is. Klager zegt achteraf dat dat het verwerkingsproces van deze gebeurtenissen in zijn kinderjaren onmogelijk heeft gemaakt. Door het misbruik en de daarop volgende afhandeling daarvan door de kerk is klager vervreemd geraakt van zijn gevoel en verloor hij het vertrouwen in volwassenen. Als kind begreep klager de ordening van de wereld niet meer. Volwassenen zouden als voorbeeld moeten dienen, wat kennelijk niet het geval was. Die zekerheid en geborgenheid bij volwassenen raakte klager als kind kwijt. Dit verlies uitte zich in verdriet, onrust en pijn. Het maakte klager kwetsbaar en onzeker in zijn gevoelsleven. Klager heeft destijds de gebeurtenissen heel goed weggestopt en verdrongen en wel zo grondig dat het voor hem lange tijd zelfs onzichtbaar was. Lange tijd heeft klager gedacht dat er niets aan de hand was. Ondergronds is het echter in zijn leven gaan voortwoekeren. Zijn basisgevoel in het leven kenmerkt zich door onzekerheid. Het misbruik met de afhandeling ervan had uiteindelijk wel degelijk voor klager invloed op zijn gedragingen, zijn gedachten en de wijze waarop hij in het dagelijks leven stond. Nu pas ziet hij wat een impact dit heeft gehad en nog steeds heeft. Klager heeft vele psychische en lichamelijke klachten, waardoor hij diverse behandelingen heeft moeten ondergaan.

- 2.3. Het doel van de klachtenprocedure is voor klager:
- om gehoord te worden, zodat deze klachtenprocedure een bijdrage kan leveren aan het verwerken van wat hem is overkomen;
  - erkenning van het seksueel misbruik, dat dit seksueel misbruik heeft plaatsgevonden zoals door klager gesteld;
  - spijtbetuiging door de aangeklaagde dan wel, als hij zou zijn overleden, namens aangeklaagde door de Congregatie;
  - en dat namens aangeklaagde door de Congregatie met klager in onderhandeling wordt getreden ten aanzien van een passende financiële vergoeding.

3. De inhoudelijke reactie op de klacht.

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven.

{naam}, Algemene Overste, heeft namens de Congregatie een inhoudelijke reactie op de klacht gegeven.

Het klaagschrift richt zich op sensueel misbruik dat door aangeklaagde zou zijn gepleegd in de periode 1949-1950 op de [school] te [plaats].

In het belang van klager heeft de Algemene Overste naar vermogen onderzoek verricht en de archieven van de Congregatie naar het leven van aangeklaagde en naar de feiten die klager in zijn klaagschrift heeft beschreven.

Ten tijde van het misbruik hadden de fraters de dagelijkse leiding over de [school]. Over het gepleegde misbruik tegen klager is in de archieven geen concrete informatie gevonden. Klager dient deze weergave niet te beschouwen als een ontkenning van de kant van de Algemene Overste. Op basis van het archiefonderzoek kan de Algemene Overste de klacht van klager bevestigen noch ontkennen. De naam van aangeklaagde komt niet voor op de lijst van de commissie Deetman. De Algemene Overste zijn ook geen andere klachten tegen aangeklaagde bekend. Het feit dat de Algemene Overste geen informatie heeft kunnen vinden over seksueel misbruik in de archieven, noch van levende medebroeders betekent niet dat de Algemene Overste geen geloof hecht aan wat klager heeft ervaren.

In het klaagschrift wordt vermeld dat het seksuele misbruik grote gevolgen heeft gehad op het verdere leven van klager en zijn gezondheid. Klager beschrijft dat hij zich dat op latere leeftijd meer bewust is geworden. In verschillende bijlagen wordt verwezen naar wat klager zelf aan deskundigen heeft toevertrouwd over het seksueel misbruik en de psychosociale gevolgen. In hoeverre het misbruik een rol heeft gespeeld en in hoeverre ook andere factoren van invloed zijn, daarover kan de Algemene Overste zich moeilijk een oordeel vormen. Hij laat het aan de Klachtencommissie over om te beoordelen in hoeverre de meegestuurde verklaringen en rapportages als steunbewijs kunnen dienen.

Indien het seksueel misbruik tegenover klager heeft plaatsgevonden, dan had dit nooit mogen gebeuren. In ieder geval treft klager zelf in het geheel geen blaam over wat hem is overkomen. Terecht merkt klager op dat hij nooit 'onrein' is geweest en dat er geen enkele reden voor hem was om te biechten. Het is beschamend om te moeten lezen dat hij door een van broeder van de Congregatie is misbruikt. Aangeklaagde heeft daarbij niet alleen misbruik gemaakt van zijn machtspositie, maar ook van de kwetsbaarheid van klager.

Helaas is het te laat om de aangeklaagde nadere uitleg te vragen teneinde meer helderheid over de gebeurtenissen te verschaffen die klager beschrijft. De Congregatie wil de pijn die klager heeft ervaren als gevolg van machtsmisbruik door aangeklaagde erkennen en haar oprechte verontschuldigen aanbieden voor hetgeen hem destijds is aangedaan.

4. De beoordeling

- 4.1 Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.
- 4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.
- 4.3. Er zijn meer dan 60 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het tijdsverloop en het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat klager seksueel is misbruikt door aangeklaagde, zoals door klager in zijn klaagschrift is beschreven. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft beschreven in zijn klachtschriften in zijn autobiografie, en heeft verteld tijdens de zitting van de Klachtencommissie.

Voorts heeft de Klachtencommissie kennis genomen van de verklaringen van na te noemen personen waaruit naar voren komt dat klager hen in het verleden - vóór 2010, het moment waarop seksueel misbruik in de R.-.K. Kerk in de media kwam - al heeft verteld over het misbruik door aangeklaagde. Het gaat hierbij om de verklaringen van:

- de heer [naam], G.Z.-psycholoog;
- mevrouw [naam], psycholoog NIP;
- de heer [naam];
- mevrouw [naam], schoonzus van klager;
- mevrouw [naam], echtgenote van klager (afgelegd tijdens de behandeling van de Klachtencommissie).

Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.

- 4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde waarbij deze misbruik maakte van gezag en van een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest.
- 4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde niet meer in leven is, kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.
- 4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de Algemene Overste van de Fraters CMM zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Algemene Overste van de Fraters CMM de klacht gegrond te verklaren, te erkennen dat aangeklaagde klager seksueel heeft misbruikt en namens de Congregatie spijt te betuigen over het leed dat klager in zijn jeugd is aangedaan.

Dit advies is vastgesteld op 29 maart 2013 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mevrouw zr. J.G.M. Verwijs, O. Praem, en mevrouw drs. A.M. van Beelen, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

De voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager, aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Algemene Overste en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Algemene Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 aan de Procedure geeft de Algemene Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Algemene Overste